

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Teoretyczne podstawy wychowania i opieki (Wykład), PG_00207057						
Kierunek studiów	Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2026/2027		
Poziom kształcenia	jednolite magisterskie		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	1		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	1		Liczba punktów ECTS		2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Pedagogiki -> Zakład Teorii Wychowania i Pedagogiki Opiekuńczej						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		prof. dr hab. Lucyna Kopciewicz				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		20.0	50
Cel przedmiotu	Wprowadzenie w teoretyczne, filozoficzne, etyczne i prawne podstawy opieki i wychowania oraz dostarczenie wiedzy o modelach interpretacyjnych opisujących relacje opiekuńczo-wychowawcze w kontekście edukacji wczesnoszkolnej. Kształtowanie zdolności krytycznej refleksji nad współczesnymi uwarunkowaniami opieki i wychowania a także nad aktualnymi wyzwaniami i zagrożeniami opiekuńczo-wychowawczymi wynikającymi z przemian społecznych, kulturowych, prawnych i technologicznych.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Effekt kierunkowy	Effekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[PPWJ5_K03] ma kompetencje społeczne umożliwiające budowanie relacji wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia, w tym rodzicami lub opiekunami dziecka lub ucznia oraz włączanie ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej	Student/ka jest gotowy/gotowa do refleksyjnego i odpowiedzialnego podejścia do zagadnień opieki i wychowania, uwzględniającego normy etyczne, prawne i społeczne oraz złożoność współczesnych sytuacji wychowawczych.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PPWJ5_K01] ma kompetencje społeczne umożliwiające posługiwanie się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka	Student/ka wykazuje wrażliwość na problemy i zagrożenia opiekuńczo-wychowawcze dzieci oraz rozumie znaczenie poszanowania ich godności, praw i podmiotowości w różnych kontekstach społecznych i kulturowych.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PPWJ5_U02] ma umiejętności pozwalające na rozpoznawanie potrzeb, możliwości i uzdolnień dzieci lub uczniów oraz projektowanie i prowadzenie działań pedagogicznych, a także planowanie, realizację i ocenę spersonalizowanych programów kształcenia i wychowania	Student/ka potrafi rozpoznawać potrzeby, możliwości i zróżnicowane uwarunkowania rozwoju dzieci, ujmując działania opiekuńczo-wychowawcze w perspektywie teoretycznej, normatywnej i aksjologicznej, z uwzględnieniem idei indywidualizacji i dobra dziecka.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PPWJ5_U01] ma umiejętności pozwalające na dokonywanie obserwacji sytuacji i zdarzeń pedagogicznych, analizowanie ich z wykorzystywaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz proponowanie rozwiązań problemów	Student/ka potrafi analizować i interpretować zjawiska opiekuńczo-wychowawcze z wykorzystaniem kategorii teoretycznych, prawnych i etycznych, odnosząc je do dobra dziecka oraz społecznego kontekstu wychowania.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PPWJ5_W04] ma pogłębioną, uporządkowaną i podbudowaną teoretycznie na temat głównych środowisk wychowawczych, ich specyfiki i procesów w nich zachodzących	Student/ka potrafi porównywać różne teorie opieki i wychowania oraz style wychowawcze, dostrzegając ich konsekwencje aksjologiczne, społeczne i rozwojowe oraz dokonywać krytycznej refleksji dotyczącej roli rodziny i instytucji w sprawowaniu opieki i wychowania, uwzględniając napięcia między autonomią rodziny a odpowiedzialnością państwa za ochronę praw dziecka.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[PPWJ5_W05] ma wiedzę na temat struktury i funkcji systemu edukacji oraz alternatywnych form edukacji; rozumie kontekstowe uwarunkowania podstaw, celów, organizacji oraz funkcjonowania instytucji edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych	Student/ka ma pogłębioną wiedzę dotyczącą struktury i funkcji systemu edukacji oraz alternatywnych form opieki i wychowania dziecka, rozumie ich uwarunkowania prawne, społeczne i aksjologiczne oraz znaczenie dla realizacji dobra dziecka.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja

Treści przedmiotu	Podstawowe pojęcia: wychowanie, socjalizacja, opieka, edukacja: definicje, funkcje, zakresy znaczeniowe (odpowiedzialność kompensacyjna, stosunek opiekuńczy a relacja wychowawcza) Główne teorie wychowania i opieki: nurty klasyczne i współczesne (filozoficzne i psychologiczne podstawy opieki i wychowania). Teorie wychowania a style wychowania. Struktura władzy rodzicielskiej w Polsce a relacje opieki i wychowania. Wybrane patologie opiekuńczo-wychowawcze. Problematyka ograniczenia, zawieszenia i pozbawienia władzy rodzicielskiej. Prawne aspekty opieki i wychowania: obowiązek alimentacyjny jako forma opieki, opieka wytchnieniowa, odpowiedzialność prawna opiekunów (należyte sprawowanie opieki i nadzoru nad dzieckiem, powierzenie opiece itp.). Etyczne aspekty opieki i wychowania: regulacje moralne, religijne, kulturowe. Problemy i zagrożenia opiekuńczo-wychowawcze w rodzinie i instytucjonalnych formach opieki i wychowania. Deinstytucjonalizacja opieki. Współczesne wyzwania opieki i wychowania (wojna, migracje, rozwój AI)											
Wymagania wstępne i dodatkowe												
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	<table><tr><td>Sposób oceniania (składowe)</td><td>Próg zaliczeniowy</td><td>Składowa oceny końcowej</td></tr><tr><td>Test pisemny/odpowiedź ustna</td><td>51.0%</td><td>100.0%</td></tr></table>	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej	Test pisemny/odpowiedź ustna	51.0%	100.0%					
Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej										
Test pisemny/odpowiedź ustna	51.0%	100.0%										
Zalecana lista lektur	<table><tr><td>Podstawowa lista lektur</td><td colspan="2"> Dąbrowski, Z. (1987). <i>Teoretyczne podstawy opieki i wychowania przez opiekę</i>. Toruń: Wydawnictwo UMK Pawlica, B., & Maj, E. (red.) (2020). <i>Realizacja konwencji o prawach dziecka w prawie wewnętrznym i międzynarodowym: ujęcie interdyscyplinarne (w 30-lecie obowiązywania)</i>. Wydawnictwo PETRUS. Phillips, J. (2009). <i>Troska</i>. Warszawa: Wydawnictwo Sic! Pietrzykowski, K. (red.) <i>Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz</i>. Warszawa: C.H. Beck, 9. wydanie, 2025. Śliwerski B. (2015). <i>Współczesne teorie i nurty wychowania</i>. Kraków: Impuls. </td></tr><tr><td>Uzupełniająca lista lektur</td><td colspan="2"> Kaszyński, H. (red.) (2022). <i>Pomoc społeczna. Idea - rozwój - instytucje</i>. Warszawa: PWN. Kelm, A. <i>Węzłowe problemy pedagogiki opiekuńczej</i>. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Żak, 2000. </td></tr><tr><td>Adresy eZasobów</td><td colspan="2"></td></tr></table>	Podstawowa lista lektur	Dąbrowski, Z. (1987). <i>Teoretyczne podstawy opieki i wychowania przez opiekę</i>. Toruń: Wydawnictwo UMK Pawlica, B., & Maj, E. (red.) (2020). <i>Realizacja konwencji o prawach dziecka w prawie wewnętrznym i międzynarodowym: ujęcie interdyscyplinarne (w 30-lecie obowiązywania)</i>. Wydawnictwo PETRUS. Phillips, J. (2009). <i>Troska</i>. Warszawa: Wydawnictwo Sic! Pietrzykowski, K. (red.) <i>Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz</i>. Warszawa: C.H. Beck, 9. wydanie, 2025. Śliwerski B. (2015). <i>Współczesne teorie i nurty wychowania</i>. Kraków: Impuls.		Uzupełniająca lista lektur	Kaszyński, H. (red.) (2022). <i>Pomoc społeczna. Idea - rozwój - instytucje</i>. Warszawa: PWN. Kelm, A. <i>Węzłowe problemy pedagogiki opiekuńczej</i>. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Żak, 2000.		Adresy eZasobów				
Podstawowa lista lektur	Dąbrowski, Z. (1987). <i>Teoretyczne podstawy opieki i wychowania przez opiekę</i>. Toruń: Wydawnictwo UMK Pawlica, B., & Maj, E. (red.) (2020). <i>Realizacja konwencji o prawach dziecka w prawie wewnętrznym i międzynarodowym: ujęcie interdyscyplinarne (w 30-lecie obowiązywania)</i>. Wydawnictwo PETRUS. Phillips, J. (2009). <i>Troska</i>. Warszawa: Wydawnictwo Sic! Pietrzykowski, K. (red.) <i>Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz</i>. Warszawa: C.H. Beck, 9. wydanie, 2025. Śliwerski B. (2015). <i>Współczesne teorie i nurty wychowania</i>. Kraków: Impuls.											
Uzupełniająca lista lektur	Kaszyński, H. (red.) (2022). <i>Pomoc społeczna. Idea - rozwój - instytucje</i>. Warszawa: PWN. Kelm, A. <i>Węzłowe problemy pedagogiki opiekuńczej</i>. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Żak, 2000.											
Adresy eZasobów												
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania												
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy											

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.